ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 12. aprīlī [1]

Lieta C-561/16

***Saras Energía, S.A.* u.c.**
pret
Administración del Estado

(*Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2012/27/ES – Energoefektivitātes veicināšana – Energoefektivitātes pienākuma shēma – Citi politikas pasākumi – Valsts energoefektivitātes fonds – Pienākums veikt iemaksas – Atbildīgais enerģijas sadales vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmums – Pamatojums

I. Ievads

1. Klimats tiek aizsargāts, ne tikai energoapgādei pārejot uz atjaunojamiem resursiem, bet arī ietaupot enerģiju. Šī un citu iemeslu dēļ Savienība ir izvirzījusi mērķi līdz 2020. gadam ietaupīt 20 % enerģijas patēriņa. Energoefektivitātes direktīvai [2] ir jāpalīdz to sasniegt.

2. Viens no enerģijas ietaupījuma instrumentiem ir Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punktā paredzētā enerģijas ietaupījuma mērķu ieviešana enerģijas sadales uzņēmumiem un/vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem. Direktīvas transponēšana Spānijā attiecībā uz šo jautājumu bija iemesls iesniegt izskatāmo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

3. Tajā būtībā tiek izvirzīti divi jautājumi, proti, pirmkārt, vai Energoefektivitātes direktīva ļauj uzņēmumiem noteikt pienākumu veikt iemaksas enerģijas uzkrājumu fondā, nedodot tiem iespēju tā vietā pašiem īstenot enerģijas ietaupījuma mērķus, un, otrkārt, uz kuriem uzņēmumiem vispār drīkst attiecināt šādu pienākumu, kā arī par atbildīgo uzņēmumu izvēles pamatojumu.

1 Oriģinālvaloda – vācu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti (OV 2012, L 315, l. lpp.), kas grozīta ar Padomes Direktīvu 2013/12/ES (2013. gada 13. maijs) (OV 2013, L 141, 8. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

4. Izskatāmajā lietā ir nozīme dažām Energoefektivitātes direktīvas 2. pantā ietvertajām definīcijām:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

14) "atbildīgā puse" ir enerģijas sadales vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmums, kuram ir saistošas valsts energoefektivitātes pienākuma shēmas, kas minētas 7. pantā;

[..]

18) "politikas pasākums" ir regulatīvs, finanšu, fiskāls, brīvprātīgs vai informācijas sniegšanas instruments, kas dalībvalstī ir oficiāli izveidots un tiek īstenots, lai tirgus dalībniekiem radītu atbalsta sistēmu, prasību vai stimulu nodrošināt un pirkt energopakalpojumus un īstenot citus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus;

[..]

20) "enerģijas sadales uzņēmums" ir fiziska vai juridiska persona, tostarp sadales sistēmas operators, kas ir atbildīga par enerģijas transportēšanu, lai to piegādātu galalietotājiem vai sadales stacijām, kuras pārdod enerģiju galalietotājiem;

[..]

22) "enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmums" ir fiziska vai juridiska persona, kas pārdod enerģiju galalietotājiem;

[..]."

5. Energoefektivitātes direktīvas 7. pantā ir reglamentēta energoefektivitātes pienākuma shēma, kas ir izskatāmās tiesvedības pamatā:

"1. Katra dalībvalsts izveido energoefektivitātes pienākuma shēmu. Ar minēto shēmu nodrošina, ka enerģijas sadales uzņēmumi un/vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi, kas saskaņā ar 4. punktu ir izraudzīti kā atbildīgās puses un kas darbojas katras dalībvalsts teritorijā, līdz 2020. gada 31. decembrim sasniedz kumulatīva enerģijas galapatēriņa ietaupījuma mērķi, neskarot 2. punktu.

[..]

2. [..]

3. [..]

4. Neskarot enerģijas ietaupījuma mērķa aprēķinu saskaņā ar 1. punkta otro daļu, katra dalībvalsts, piemērojot 1. punkta pirmo daļu, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, izraugās atbildīgās puses no enerģijas sadales uzņēmumiem un/vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem, kuri darbojas to teritorijā, un to vidū var būt transportlīdzekļu degvielas sadales uzņēmumi vai transportlīdzekļu degvielas mazumtirdzniecības uzņēmumi, kas darbojas to teritorijā. Enerģijas ietaupījuma apjomu, kas vajadzīgs, lai izpildītu pienākumu, galalietotāju vidū panāk atbildīgās puses, kuras dalībvalsts attiecīgā gadījumā ir izraudzījusies, [..]

5.–8. [..]

9. Kā alternatīvu energoefektivitātes pienākuma shēmas izveidei saskaņā ar 1. punktu dalībvalstis var izvēlēties citus politikas pasākumus, lai panāktu enerģijas ietaupījumu galalietotāju vidū, ar noteikumu, ka minētie politikas pasākumi atbilst 10. un 11. punktā izklāstītajiem kritērijiem. Jauna enerģijas ietaupījuma ikgadējam apjomam, ko iegūst, izmantojot šo pieeju, jābūt līdzvērtīgam jauna enerģijas ietaupījuma apjomam, kurš paredzēts 1., 2. un 3. punktā. Ar noteikumu, ka tiek saglabāts ietaupījumu līdzvērtīgums, dalībvalstis pienākuma shēmas var apvienot ar citiem politikas pasākumiem, tostarp valstu energoefektivitātes programmām.Šā punkta pirmajā daļā minētajos politikas pasākumos var ietilpt, bet ne tikai, šādi politikas pasākumi vai to kombinācijas:

a) enerģijas vai CO_2 nodokļi, kuru rezultātā mazinās tiešās lietošanas enerģijas patēriņš;

b) finansējuma shēmas un instrumenti vai fiskāli stimuli, kuru ietekmē tiek piemērotas energoefektīvas tehnoloģijas vai paņēmieni un tāpēc mazinās tiešās lietošanas enerģijas patēriņš;

c) noteikumi vai brīvprātīgas vienošanās, kuru ietekmē tiek piemērotas energoefektīvas tehnoloģijas vai paņēmieni un tāpēc mazinās tiešās lietošanas enerģijas patēriņš;

d) standarti un normas, kuru mērķis ir uzlabot ražojumu un pakalpojumu, tostarp ēku un transportlīdzekļu, energoefektivitāti, izņemot gadījumus, kad tie ir obligāti un piemērojami dalībvalstīs saskaņā ar Savienības tiesību aktiem;

e) enerģijas patēriņa marķējuma shēmas, izņemot tās, kas ir obligātas un piemērojamas dalībvalstīs saskaņā ar Savienības tiesību aktiem;

f) apmācība un izglītība, tostarp konsultēšanas programmas attiecībā uz enerģijas patēriņu, kuru rezultātā tiek piemērotas energoefektīvas tehnoloģijas vai paņēmieni un tāpēc mazinās tiešās lietošanas enerģijas patēriņš.

Dalībvalstis līdz 2013. gada 5. decembrim Komisijai paziņo, kādus politikas pasākumus tās plāno pieņemt šā punkta pirmās daļas un 20. panta 6. punkta īstenošanai, ievērojot V pielikuma 4. punktā paredzēto sistēmu un parādot, kā ar minētajiem pasākumiem tiks panākts vajadzīgais ietaupījuma apjoms. Attiecībā uz šā punkta otrajā daļā un 20. panta 6. punktā minētajiem politikas pasākumiem, šajā paziņojumā tiek pierādīts, kā tiek izpildīti 10. punktā norādītie kritēriji. Attiecībā uz citiem politikas pasākumiem, kas nav minēti šā punkta otrajā daļā vai 20. panta 6. punktā, dalībvalstis paskaidro, kā tiek panākts līdzvērtīgs ietaupījumu līmenis, īstenota pārraudzība un pārbaudes. Komisija trīs mēnešu laikā pēc paziņojuma var ieteikt grozījumus."

6. Energoefektivitātes fonda izveidošana ir reglamentēta Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 4. punktā:

"4. Dalībvalstis var izveidot valsts energoefektivitātes fondu. Fonda mērķis ir atbalstīt valstu iniciatīvas energoefektivitātes jomā."

7. Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktā ir pieminēts finansējums, ko nodrošina uzņēmumi, kuriem ir pienākums ietaupīt enerģiju:

"6. Dalībvalstis var noteikt, ka atbildīgās puses savus 7. panta 1. punktā paredzētos pienākumus var izpildīt, katru gadu valsts energoefektivitātes fondā iemaksājot summu, kas ir līdzvērtīga ieguldījumiem, kuri būtu nepieciešami, lai izpildītu minētos pienākumus."

8. Pašlaik Padome un Parlaments izskata Komisijas priekšlikumu grozīt Energoefektivitātes direktīvu [3].

B. Spānijas tiesības

9. Atbilstoši Energoefektivitātes direktīvas 7. pantam 2014. gada 15. oktobra Likuma 18/2014 par steidzamu izaugsmes, konkurētspējas un efektivitātes pasākumu noteikšanu (*Ley 18/2014, de 15 de octubre, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia*) 69. pantā ir noteikta valsts energoefektivitātes pienākuma shēma, kas elektroenerģijas un gāzes nozarēs ir adresēta tirdzniecības uzņēmumiem, kuriem tiek noteikta "valsts līmeņa enerģijas ietaupījuma, tā sauktā ietaupījuma pienākuma, gada kvota".

10. Likuma 18/2014 71. panta 1. punktā kā ikgadējā ietaupījuma pienākuma izpildes primārā forma ir noteikta ikgadēja finansiāla ieguldījuma veikšana valsts energoefektivitātes fondā, kas tiek izveidots ar Likuma 18/2014 72. pantu atbilstoši Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 4. punktā paredzētajam. Un tikai alternatīvi 71. panta 2. punktā ir noteikta iespēja, ka valdība ievieš akreditācijas mehānismu efektīva enerģijas ietaupījuma panākšanai. Valdība līdz šim nav izmantojusi tai piešķirtās regulējoša rakstura tiesības.

11. Turpretim ar 2015. gada 20. februāra Rīkojumu IET/289/2015, ar kuru apstiprina valsts energoefektivitātes fonda atbalsta pienākumus 2015. gadam, tika radīti nosacījumi attiecīgo iemaksu iekasēšanai.

III. Fakti un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

12. *Saras Energía, S.A.*, Spānijas enerģētikas nozares uzņēmums, *Tribunal Supremo*, Spānijas Augstākajā tiesā, vēršas pret Rīkojumu IET/289/2015. Šīs tiesvedības ietvaros uzņēmums apgalvo, ka attiecīgais rīkojums divos aspektos ir pretrunā minētajai Energoefektivitātes direktīvai, jo, konkrēti, pirmkārt, uzņēmumam jāizpilda enerģijas ietaupījuma pienākums, veicot iemaksas energoefektivitātes fondā, neparedzot tam iespēju ieviest enerģijas taupības pasākumus, un, otrkārt, pienākums veikt iemaksas esot noteikts tikai gāzes un elektroenerģijas tirdzniecības uzņēmumiem un naftas produktu un sašķidrinātās naftas gāzes vairumtirgotājiem, bet ne gāzes un elektroenerģijas izplatītājiem un naftas produktu un sašķidrinātās naftas gāzes mazumtirgotājiem.

13. Tādēļ *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) 2016. gada 25. oktobrī nolēma iesniegt Tiesai šādu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas tika saņemts 2016. gada 7. novembrī:

1) Vai dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā ir noteikta valsts energoefektivitātes pienākuma shēma, kuras primāro īstenošanu veido ikgadējs finansiāls ieguldījums valsts energoefektivitātes fondā, kas ir izveidots saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 4. punktā noteikto, ir saderīgs ar minētās direktīvas 7. panta 1. un 9. punktu?

3 Likumdošanas process 2016/0376 (COD).

2) Vai valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta iespēja izpildīt enerģijas ietaupījuma pienākumu, pierādot panākto ietaupījumu kā alternatīvu finanšu ieguldījuma veikšanai valsts energoefektivitātes fondā, ir saderīgs ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punktu un 20. panta 6. punktu?

3) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punktu un 20. panta 6. punktu ir saderīga norma, kurā ir paredzēta šīs enerģijas ietaupījuma pienākuma izpildes alternatīva iespēja, ja tā faktiskā pastāvēšana ir atkarīga no tā, vai valdība to pēc sava ieskata īsteno ar normatīvo regulējumu?

   Vai šajā ziņā tāds regulējums ir saderīgs ar attiecīgajām normām, ja valdība neīsteno minēto alternatīvo iespēju?

4) Vai ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktu ir saderīga tāda valsts shēma, kas par subjektiem, kam ir jāievēro enerģijas ietaupījuma pienākums, nosaka tikai gāzes un elektroenerģijas tirdzniecības uzņēmumus un naftas produktu un sašķidrinātās naftas gāzes vairumtirgotājus, bet ne gāzes un elektroenerģijas izplatītājus un naftas produktu un sašķidrinātās naftas gāzes mazumtirgotājus?

5) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktu ir saderīga gāzes un elektroenerģijas tirdzniecības uzņēmumu un naftas produktu un sašķidrinātās naftas gāzes vairumtirgotāju noteikšana par atbildīgajiem subjektiem, nenorādot iemeslus, kādēļ atbildīgo subjektu lokā netiek iekļauti gāzes un elektroenerģijas izplatītāji un naftas produktu un sašķidrinātās naftas gāzes mazumtirgotāji?

14. 2017. gada 24. janvārī, 21. februārī un 15. martā Tiesa saņēma *Tribunal Supremo* nolēmumus, ar kuriem kā pārējie lietas dalībnieki valsts tiesvedībā tika nosaukti *Endesa, S.A.*, *Endesa Energía, S.A.*, un *Endesa Energía XXI, S.L.U.*, *Viesgo Infraestructuras Energéticas, S.L.*, *Hidroeléctrica del Cantábrico, S.A.U.*, *Nexus Energía, S.A.*, un *Nexus Renovables, S.L.U.*, *Engie España, S.L.*, *Villar Mir Energía, S.L.*, un *Enérgya VM Gestión de Energía, S.L.U.*, *Estaciones de Servicio de Guipúzcoa, S.A.*, *Acciona Green Energy Developments, S.L.U.*, kā arī *Fortia Energía, S.L.*

15. Tiesvedībā Tiesā savus rakstveida apsvērumus kā pamatlietas dalībnieki iesniedza *Acciona Green Energy Developments*, *Endesa*, *Engie España*, *Fortia Energía*, *Saras Energía*, *Viesgo Infraestructuras Energéticas*, kā arī *Villar Mir Energía* un *Enérgya VM Gestión de Energía*, vēl savus rakstveida apsvērumus iesniedza arī Luksemburgas Lielhercogiste, Spānijas Karaliste un Eiropas Komisija. *Nexus Energía* un *Nexus Renovables*, kā arī *Estaciones de Servicio de Guipúzcoa* procesuālie raksti Tiesā tika saņemti tikai pēc noteikto termiņu beigām un tādēļ tika noraidīti kā novēloti. 2018. gada 7. marta tiesas sēdē savus apsvērumus izteica tie paši lietas dalībnieki, kuri bija iesnieguši savus rakstveida apsvērumus, izņemot *Endesa*, *Fortia Energía* un Luksemburgu.

IV. Juridiskais vērtējums

16. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu skar divus jautājumu kompleksus, proti, no vienas puses, nenovēršama pienākuma veikt iemaksas saderību ar Energoefektivitātes direktīvu (šajā ziņā skat. B punktu), no vienas puses, un atbildīgo uzņēmumu izvēli (šajā ziņā skat. C punktu), no otras puses. Tomēr vispirms ir īsumā jāanalizē lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība (šajā ziņā skat. A punktu).

A. Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

1. Par Spānijas izvirzītajiem iebildumiem

17. Tiesas sēdē Spānija izvirzīja iebildumus par ceturtā un piektā jautājuma pieņemamību, jo tie skar ne tikai naftas produktu nozari. Tas tādēļ, ka valsts tiesvedībā, ko ir ierosinājusi *Saras Energía*, runa esot tikai par naftas produktiem. Uzņēmumiem no citām attiecīgajos jautājumos minētajām nozarēm – gāzes, sašķidrinātās naftas gāzes un elektroenerģijas nozarēm – esot atļauts iestāties lietā vien *Saras Energía* atbalstam, un tie nevarot paplašināt tiesvedības priekšmetu.

18. Tomēr Spānijas minēto iemeslu dēļ lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu atsevišķas daļas nav jāatzīst par nepieņemamām. Tas tādēļ, ka ne jautājumos, ne to pamatojumā nav ietverta informācija, kas ļautu nodalīt dažādās nozares. Līdz ar to ceturtais jautājums ir jāsaprot šādi: vai Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktam atbilst tas, ka energoefektivitātes pienākums ir noteikts tikai noteiktiem attiecīgās piegādes ķēdes uzņēmumiem, bet nav paredzēts citiem tās pašas piegādes ķēdes uzņēmumiem. Ar piekto jautājumu tad ir jāprecizē, vai dalībvalstij ir jāpamato atbildīgo uzņēmumu izvēle.

2. Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nozīmīgumu kopumā

19. Šaubas par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību varētu būt saistītas ar to, ka Energoefektivitātes direktīvā nav liegts noteikt pienākumu noteiktiem uzņēmumiem veikt iemaksas fondā, bet gan, gluži pretēji, dalībvalstīm ir paredzēts pienākums īstenot pasākumus, lai panāktu noteiktu enerģijas ietaupījumu. Tādējādi uzņēmumi, uz kuriem attiecas pienākums veikt iemaksas, nevarētu atsaukties uz attiecīgo direktīvu, lai apstrīdētu šo pienākumu. Tādēļ rodas jautājums, vai atbildei uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nozīmes pamatlietas atrisināšanā un līdz ar to lūgums ir nepieņemams.

20. Tomēr, tuvāk aplūkojot, nevar konstatēt, ka lūgums būtu nenozīmīgs. Tas tādēļ, ka atbilstoši lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecīgie uzņēmumi tieši nevēršas pret pienākumu veikt iemaksas, bet gan izvirza iebildumu par tā tiesiskā regulējuma spēkā neesamību, no kura izriet pienākums veikt iemaksas. Šī tiesiskā regulējuma mērķis ir transponēt Energoefektivitātes direktīvu, un nebūt nešķiet aplami, ka saskaņā ar valsts tiesību normām var vērsties pret transponējošiem tiesību aktiem, jo tie neatbilst transponējamās direktīvas prasībām.

21. Tomēr, šķiet, ir jānorāda, ka valsts tiesiskajai aizsardzībai pret Savienības tiesību normu nepietiekamu transponēšanu nebūtu papildus jāpasliktina šo transponēšana [4]. Var iedomāties, ka situācija saistībā ar direktīvas mērķiem tiktu pasliktināta, atceļot tiesisko regulējumu, ar kuru direktīva tiek transponēta daļēji un līdz ar to nepietiekami. Tas tādēļ, ka nepietiekama transponēšana var vairāk palīdzēt sasniegt šos mērķus nekā transponēšanas pilnīga neesamība.

22. Ņemot vērā iepriekš minēto un ievērojot prejudiciālo jautājumu formulējumu, turpinājumā tiks analizēts, vai ar tiesisko regulējumu pēc strīdīgo Spānijas noteikumu parauga ir transponēta Energoefektivitātes direktīva, tātad vai tas atbilst šai direktīvai, bet netiks analizēts, vai ar direktīvu šāds valsts tiesiskais regulējums netiek pieļauts.

4 Skat. spriedumus, 2012. gada 28. februāris, *Inter-Environnement Wallonie* un *Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103, 56.–58. punkts), un 2016. gada 28. jūlijs, *Association France Nature Environnement* (C-379/15, EU:C:2016:603, 34.–36. punkts), ikreiz attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2001, L 197, 30. lpp.).

B. Par atteikšanos tieši izpildīt enerģijas ietaupījuma pienākumu

23. Ar pirmajiem trīs jautājumiem, uz kuriem, ņemot vērā pamatlietu, ir jāatbild kopā, *Tribunal Supremo* vēlas noskaidrot, vai Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 9. punktam, kā arī 20. panta 6. punktam atbilst pieeja, kas paredz konkrētiem uzņēmumiem noteikt pienākumu sasniegt enerģijas ietaupījuma mērķus, tiem atļaujot šo pienākumu izpildīt, vien veicot iemaksas valsts enerģijas uzkrājumu fondā. Šī jautājumu kompleksa papildu aspekts ir paredzētā iespēja turpmāk ļaut atbildīgajiem uzņēmumiem iemaksas vietā pašiem sasniegt enerģijas ietaupījuma mērķus, tomēr šo iespēju paredzēt ir Spānijas iestāžu kompetencē.

24. Energoefektivitātes direktīvas 7. pantā dalībvalstīm ir noteikti divi atšķirīgi pienākumi. Pirmkārt, tām jāsasniedz noteikts rezultāts ("obligation de résultat"), proti, noteikti ietaupījumi līdz 2020. gadam, tirgojot primāro enerģiju galalietotājiem. Un, otrkārt, dalībvalstīm ir jāpieņem konkrēts tiesiskais regulējums par līdzekļiem, ar kuriem paredzēts sasniegt šo rezultātu ("obligation de moyen").

25. Minētie jautājumi attiecas uz šo otro pienākumu, kas noteikts dalībvalstīm. Šajā ziņā Energoefektivitātes direktīvā ir minēti dažādi pasākumi, ar kuriem var sasniegt enerģijas ietaupījuma mērķus.

26. Saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punktu dalībvalstīm principā noteiktiem energouzņēmumiem ir jānosaka pienākums sasniegt enerģijas ietaupījuma mērķus. Turklāt uzņēmumiem pašiem ir jāizvēlas veids, kā sasniegt enerģijas ietaupījuma mērķus. Tomēr no direktīvas konteksta, piemēram, direktīvas preambulas 20. un 47. apsvēruma vai 8. panta, izriet, ka Savienība tādus pasākumus kā energoauditu veicināšana (enerģijas ietaupījuma potenciālu identificēšanai) vai energopakalpojumu tirgus veidošana (kā alternatīva enerģijas tirdzniecībai) uzskata par piemērotiem, lai palīdzētu sasniegt vajadzīgo enerģijas ietaupījumu.

27. Turklāt saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktu dalībvalstis var ļaut atbildīgajiem uzņēmumiem savus 7. panta 1. punktā paredzētos pienākumus izpildīt, veicot iemaksas valsts energoefektivitātes fondā.

28. Un, visbeidzot, saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punktu dalībvalstis kā alternatīvu energoefektivitātes pienākuma shēmas izveidei var izvēlēties *citus* politikas pasākumus, lai panāktu enerģijas ietaupījumu galalietotāju vidū.

29. Ir skaidrs, ka energouzņēmumiem noteiktais pienākums veikt iemaksas energoefektivitātes fondā, neparedzot iespēju tā vietā sasniegt enerģijas ietaupījuma mērķus, neatbilst Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1.punktam.

30. Tādēļ ir jāizvērtē, vai šis tiesiskais regulējums atbilst Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktam vai arī to var uzskatīt par pasākumu 7. panta 9. punkta izpratnē.

1. Par Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktu

31. Saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktu dalībvalstis drīkst noteikt, ka atbildīgās puses savus 7. panta 1. punktā paredzētos pienākumus *var* izpildīt, katru gadu valsts energoefektivitātes fondā iemaksājot summu, kas ir līdzvērtīga ieguldījumiem, kuri būtu nepieciešami, lai izpildītu minētos pienākumus.

32. Šī normatīvā iespēja neparedz pienākumu veikt finansiālu ieguldījumu kā vienīgo alternatīvu, bet gan tikai kā iespēju veikt šādas iemaksas. Tā turklāt arī paredz pienākumus, kas izriet no Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punkta. Tie nozīmētu energoefektivitātes pienākuma shēmu, atbilstoši kurai attiecīgajiem uzņēmumiem ir jāsasniedz enerģijas galapatēriņa ietaupījuma mērķis.

33. Tādējādi 20. panta 6. punkts ir balstīts uz pieņēmumu, ka atbildīgie uzņēmumi vismaz teorētiski var panākt vajadzīgos ietaupījumus tā vietā, lai veiktu iemaksas.

34. Tādējādi uzņēmumi, kas piedalās tiesvedībā, pamatoti uzskata, ka pienākums veikt iemaksas, neparedzot enerģijas ietaupījuma alternatīvu, neatbilst Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktam.

2. Par Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punktu

35. Tādēļ strīdīgais pienākums veikt iemaksas, neparedzot alternatīvas iespējas, Energoefektivitātes direktīvai atbilst tikai tad, ja tas ir uzskatāms par citu politikas pasākumu Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punkta izpratnē.

a) Apstākļu pakārtošana Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punktam

36. Kā jau iepriekš minēts, Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punktā dalībvalstīm kā alternatīvu energoefektivitātes pienākuma shēmas izveidei saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punktu ir ļauts izvēlēties citus politikas pasākumus, lai panāktu enerģijas ietaupījumu galalietotāju vidū.

37. Energoefektivitātes direktīvas 2. panta 18. punktā politikas pasākums ir definēts kā regulatīvs, finanšu, fiskāls, brīvprātīgs vai informācijas sniegšanas instruments, kas dalībvalstī ir oficiāli izveidots un tiek īstenots, lai tirgus dalībniekiem radītu atbalsta sistēmu, prasību vai stimulu nodrošināt un pirkt energopakalpojumus un īstenot citus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus. Pienākums veikt iemaksas, neparedzot alternatīvas iespējas, ir finanšu instrumenta daļa, lai radītu atbalsta sistēmu un stimulu. Tas tādēļ, ka ir jāuzskata, ka energoefektivitātes fonda līdzekļi tiek izmantoti, lai radītu stimulus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem.

38. Tādējādi uz pienākumu veikt iemaksas attiecas Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punkta otrās daļas b) apakšpunkts, kurā finansējuma instrumenti, kuru ietekmē tiek piemērotas energoefektīvas tehnoloģijas vai paņēmieni un tāpēc mazinās tiešās lietošanas enerģijas patēriņš, ir minēti kā piemērs citiem politikas pasākumiem.

b) Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punkta īpaša rakstura neesamība

39. Tomēr *Tribunal Supremo* un dažādi uzņēmumi, kas piedalās tiesvedībā, uzskata, ka tas, ka pienākums veikt iemaksas, neparedzot alternatīvas iespējas, nav saderīgs ar Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktu, izslēdzot arī iespēju to pamatot ar 7. panta 9. punktu. Tā tas būtu ar nosacījumu, ka 20. panta 6. punkts ir galīga īpašā norma par atbildīgo uzņēmumu ieguldījumiem.

40. Katrā ziņā Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punkta trešā daļa liecina par to, ka 7. panta 9. punktā un 20. panta 6. punktā paredzētie pasākumi viens otru neizslēdz, bet gan ka tie var tikt īstenoti kopā. Tas tādēļ, ka saskaņā ar šiem noteikumiem dalībvalstīm Komisijai ir jāpaziņo, kādus pasākumus tās uz attiecīgo noteikumu pamata īsteno.

41. Arī Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktā izvirzītais mērķis nedod iemeslu uzskatīt attiecīgo noteikumu par *lex specialis* salīdzinājumā ar 7. panta 9. punktu. 20. pantā ir reglamentētas dažādas enerģijas taupīšanas pasākumu finansēšanas iespējas. Kā to apstiprina arī direktīvas preambulas 50. apsvērums, iemaksu iekasēšana kā alternatīvs risinājums enerģijas taupīšanas pasākumiem, kas paredzēti 20. panta 6. punktā, ir tikai viens no iespējamiem finansējuma avotiem līdztekus citiem. It īpaši nekas neliecina par to, ka 20. pantā būtu ietverts galīgs iespējamo finansējuma avotu uzskaitījums.

42. Un, visbeidzot, šāds īpašais raksturs neatbilstu Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punkta mērķim. Kā daudziem citiem 7. panta noteikumiem arī šim tiesiskajam regulējumam saskaņā ar direktīvas preambulas 20. apsvērumu ir jānodrošina dalībvalstīm būtiskas pielāgojumu iespējas, lai sasniegtu saistošos enerģijas ietaupījuma mērķus. Tiem pilnībā būtu jāņem vērā valstu tirgus dalībnieku organizācija, enerģētikas nozares īpašais konteksts un galalietotāju ieradumi. Šīs pielāgojumu iespējas bija paredzētas jau iepriekšējā direktīvā [5], un pašlaik notiekošajā procedūrā direktīvas grozīšanai tās ir paredzēts palielināt [6]. Pielāgojumu iespēju mērķim neatbilstu, ja no 7. panta 9. punktā paredzēto iespējamo citu politisko pasākumu loka tiktu izslēgta īpašu pasākumu – iemaksu veikšana fondā, neparedzot alternatīvas iespējas.

43. Tādēļ 20. panta 6. punkts neliedz izmantot 7. panta 9. punktu, lai pamatotu pienākumu veikt iemaksas.

c) Par tiešu enerģijas ietaupījumu

44. Tomēr *Tribunal Supremo* ir šaubas par Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punkta piemērojamību, jo pasākumi, kas kā piemēri ir minēti otrajā daļā, ļaujot tieši ietaupīt enerģiju. Tas neattiecoties uz iemaksām energoefektivitātes fondā.

45. Tādējādi *Tribunal Supremo* katrā ziņā neņem vērā, ka pienākums veikt iemaksas, neparedzot alternatīvu iespēju, ir Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punkta otrās daļas b) apakšpunktā paredzētās finansējuma shēmas daļa un šai shēmai ir jānodrošina enerģijas ietaupījums.

46. Neskarot iepriekš minēto, Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punkta pirmās daļas pirmais teikums ir formulēts tādējādi, ka citiem politikas pasākumiem netiek izvirzīta obligāta prasība tieši nodrošināt enerģijas ietaupījumu. Tas tādēļ, ka atbilstoši šim noteikumam attiecīgajiem pasākumiem ir tikai "[jāpanāk] enerģijas ietaupījum[s] galalietotāju vidū". Tas nozīmē arī netiešu enerģijas ietaupījumu.

47. Arī praksē būtu sarežģīti vai pat neiespējami nošķirt, kuri pasākumi ļauj tieši ietaupīt enerģiju un kuriem pasākumiem ir tikai netieša iedarbība.

d) Par citiem politikas pasākumiem izvirzītām prasībām

48. Tomēr dalībvalstīm nav dota pilnīga brīvība atsaukties uz Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punktu. Gluži otrādi – saskaņā ar 7. panta 9. punkta pirmo daļu citiem politikas pasākumiem enerģijas ietaupījuma ziņā ir jābūt līdzvērtīgiem energoefektivitātes pienākuma shēmai un turklāt tiem ir jāatbilst 7. panta 10. un 11. punktā izklāstītajiem kritērijiem.

49. Līdztekus pastāv pienākums informēt Komisiju, jo 7. panta 9. punkta trešās daļas otrajā teikumā ir ietverta prasība, ka dalībvalstīm līdz 2013. gada 5. decembrim Komisijai ir jāpaziņo, kā tiks ievēroti 7. panta 10. punkta kritēriji. Komisija tad trīs mēnešu laikā pēc paziņojuma var ieteikt grozījumus.

5 Skat. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/32/EK (2006. gada 5. aprīlis) par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem (OV 2006, L 114, 64. lpp.) 4. un 6. pantu.

6 Skat. Komisijas priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti (COM[2016] 761 *final*, 9. un nākamās lpp.) 7. panta 6. punktu un 7.b pantu un Padomes iesniegto 2018. gada 24. janvāra projektu (Padomes dokuments 11119/1/17REV 1, 17., 19. un 20. lpp.). Parlamenta pirmajā 2018. gada 17. janvāra atzinumā (Padomes dokuments 5355/18) nav ierosināti grozījumi, kas varētu likt apšaubīt šīs pielāgojumu iespējas.

50. *Tribunal Supremo* sniegtie apsvērumi, atbilstoši kuriem Spānija iemaksu veikšanu fondā, neparedzot alternatīvas iespējas, neesot apsvērusi pamatot ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punktu, gan ļauj šaubīties, ka Spānija ir izpildījusi šo paziņošanas pienākumu. Tomēr nekas neliecina, ka Komisija uzskatītu sevi par nepietiekami informētu. Turklāt lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pietiekamas informācijas, lai Tiesai dotu iespēju izvērtēt šo procesuālo pienākumu.

51. Galu galā tas pats attiecas uz izvērtējumu, vai iemaksu veikšana fondā, neparedzot alternatīvas iespējas, pēc būtības ir saderīga ar Energoefektivitātes direktīvas 7. pantu. Tas prasa analizēt panākto ietaupījumu līdzvērtīgumu, kā arī 7. panta 10. un 11. punktā paredzētos kritērijus. Tā kā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav norādīta atbilstoša informācija, Tiesa to tomēr nevar pārbaudīt.

52. Tādēļ, ja netiek iesniegts jauns lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, valsts tiesai ir jāizvērtē procesuālās un būtiskās prasības, kas izvirzītas iemaksu veikšanai fondā, neparedzot alternatīvas iespējas.

e) Par samērīguma principu

53. Visbeidzot, dažādi uzņēmumi, kas piedalās tiesvedībā, iebilst, ka pienākums veikt iemaksas, neparedzot alternatīvas iespējas, esot nesamērīgs.

54. Jāpiekrīt, ka, transponējot direktīvu un, it īpaši, pilnībā izmantojot rīcības brīvību, dalībvalstīm ir jāņem vērā samērīguma princips [7]. Atbilstoši šim principam transponēšanas tiesību akti nevar pārsniegt to, kas ir atbilstošs un vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā izvirzītos mērķus. Turklāt, ja ir iespējams izvēlēties starp vairākiem atbilstošiem pasākumiem, ir jāizvēlas mazāk ierobežojošais; tāpat radītajām neērtībām ir jābūt samērīgām salīdzinājumā ar sasniedzamajiem mērķiem [8].

55. Tomēr, ja ir pierādīts, ka pienākums veikt iemaksas, neparedzot alternatīvas iespējas, nodrošina enerģijas ietaupījumu energoefektivitātes pienākuma shēmai, kas paredzēta Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punktā, līdzvērtīgā apmērā, tad tas katrā ziņā ir atbilstošs, lai sasniegtu direktīvā izvirzītos mērķus.

56. Kas attiecas uz vajadzību un saikni starp radītajām neērtībām un sasniedzamajiem mērķiem, tad dalībvalstīm principā ir jāparedz plaša rīcības brīvība, jo šāds vērtējums paredz sarežģītu un uz prognozēm balstītu lēmumu. Savienības likumdevējs to ir netieši atzinis, Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 9. punktā atļaujot dalībvalstīm atkāpties no direktīvā paredzētās regulatīvās pieejas.

57. Dalībvalsts iekļaujas rīcības brīvības robežās tiktāl, ciktāl pienākums veikt iemaksas atbilst Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 6. punktā noteiktajam kritērijam, ka summai ir jābūt līdzvērtīgai ieguldījumiem, kuri būtu nepieciešami, lai izpildītu enerģijas taupīšanas pienākumus. Līdz ar to nekas neliecina par samērīguma principa pārkāpumu.

7 Skat. spriedumus, 2003. gada 6. novembris, *Lindqvist* (C-101/01, EU:C:2003:596, 87. punkts); 2009. gada 11. jūnijs, *Nijemeisland* (C-170/08, EU:C:2009:369, 41. punkts), un 2010. gada 9. marts, *ERG* u.c. (C-379/08 un C-380/08, EU:C:2010:127, 86. punkts).

8 Spriedums, 2009. gada 11. jūnijs, *Nijemeisland* (C-170/08, EU:C:2009:369, 41. punkts).

3. Starpsecinājumi

58. Kā starpsecinājumus var minēt, ka valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir ieviesta valsts energoefektivitātes pienākuma shēma, kurā atbildīgie uzņēmumi savus pienākumus var izpildīt, tikai katru gadu veicot finansiālu ieguldījumu valsts energoefektivitātes fondā, kas izveidots atbilstoši Energoefektivitātes direktīvas 20. panta 4. punkta prasībām, var būt cits politisks pasākums direktīvas 7. panta 9. punkta izpratnē, ja ar šo tiesisko regulējumu tiek nodrošināts tāds pats enerģijas ietaupījums kā ar energoefektivitātes pienākuma shēmu, kas paredzēta direktīvas 7. panta 1. punktā, un turklāt ir izpildītas 7. panta 10. un 11. punkta prasības.

59. Savukārt pirmo trīs jautājumu izvērtēšanā nav nozīmes tam, vai valsts tiesībās ir paredzēta (vēl neizmantotā) iespēja ļaut atbildīgajiem uzņēmumiem kā alternatīvu risinājumu iemaksu veikšanai pierādīt enerģijas ietaupījumu.

C. Par enerģijas sadales uzņēmumu un/vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumu iekļaušanu

60. Ar ceturto jautājumu *Tribunal Supremo* vēlas noskaidrot, vai Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktam atbilst tas, ka energoefektivitātes pienākumi ir noteikti tikai konkrētiem attiecīgās piegādes ķēdes uzņēmumiem, bet nav paredzēti citiem tās pašas piegādes ķēdes uzņēmumiem. Piektais jautājums ir par to, vai šis lēmums ir jāpamato.

61. Tikko gan tika secināts, ka Spānijas tiesiskais regulējums tādā veidā, kā tas pašlaik tiek piemērots, tieši nav domāts Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punkta transponēšanai, bet gan kā cits politikas pasākums direktīvas 7. panta 9. punkta izpratnē. Tomēr 7. panta 1. un 4. punkta prasības tādēļ nav mazāk svarīgas. Drīzāk šie noteikumi ir pamats, lai noteiktu uzņēmumus, kuri arī saskaņā ar Spānijas tiesisko regulējumu tiek atzīti par atbildīgajiem uzņēmumiem. Tādēļ šie noteikumi ir jāņem vērā.

1. Par ceturto jautājumu – atbildīgie uzņēmumi

62. Nevar izslēgt, ka ceturtais jautājums galvenokārt ir balstīts uz Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 4. punkta spāņu valodas redakciju, jo atbilstoši tai katra dalībvalsts izraugās atbildīgās puses no enerģijas sadales uzņēmumiem *un* enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem, kuri darbojas to teritorijā. Turpretim saskaņā ar vācu, franču, angļu un portugāļu valodas redakcijām šos atbildīgos izvēlas no enerģijas sadales uzņēmumiem *un/vai* enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem. Tiesas sēdē Komisija turklāt minēja dažādu valodu redakcijas, kurās izmantots tikai jēdziens "vai".

63. Līdz ar to spāņu valodas redakcija varētu tikt interpretēta tādējādi, ka dalībvalstīm pienākums jāattiecina gan uz enerģijas sadales uzņēmumiem, gan enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem, savukārt pārējās valodu redakcijās ir ļauts izdarīt izvēli.

64. Tomēr neatkarīgi no valodas redakcijas tiesiskā regulējuma konteksts liecina, ka dalībvalstis faktiski var izvēlēties (un tām ir jāizvēlas), vai tās pienākumu attiecina uz enerģijas sadales uzņēmumiem vai enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem.

65. Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 4. punktā arī spāņu valodas redakcijā ir paredzēts, ka dalībvalstīm *starp* minētajām grupām jāizvēlas, kuriem uzņēmumiem tās nosaka pienākumu. Turklāt arī spāņu valodas redakcijā Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. punktā ir noteikts, ka atbildīgos uzņēmumus var izraudzīties no enerģijas sadales uzņēmumiem *un/vai* enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem. Atbildīgās puses definīcijā, kas sniegta 2. panta 14. punktā, kā arī direktīvas preambulas 20. apsvērumā "un" pat nav minēts, bet gan tiek izmantots tikai "vai", – arī spāņu valodas redakcijā.

66. Noslēgumā direktīvas preambulas 20. apsvērumā ir precizēts, ka jo īpaši būtu jāatļauj dalībvalstīm nepiemērot šo pienākumu maziem enerģijas sadales uzņēmumiem, maziem enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem un mazām enerģētikas nozarēm, lai izvairītos no nesamērīga administratīva sloga.

67. Turklāt, nosakot enerģijas sadales uzņēmumiem un enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumiem kumulatīvu pienākumu ietaupīt enerģiju galalietotāju vidū, praksē būtu sarežģīti atbilstoši iedalīt attiecīgos pienākumus.

68. Saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvas 2. panta 20. punktu enerģijas sadales uzņēmums ir atbildīgs par enerģijas transportēšanu, lai to piegādātu galalietotājiem vai sadales stacijām, kuras pārdod enerģiju galalietotājiem, savukārt saskaņā ar 2. panta 22. punktu enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmums pārdod enerģiju galalietotājiem. Tādējādi enerģijas sadales uzņēmumi un enerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi var būt vienas un tās pašas piegādes ķēdes daļas vai arī tie var būt apvienoti vienā uzņēmumā. Tomēr, ja vienas piegādes ķēdes diviem posmiem tiktu piemērots viens un tas pats enerģijas taupīšanas pienākums, kopējais vajadzīgā ietaupījuma apjoms galalietotāju vidū dubultotos.

69. Lai gan nav izslēgts, ka šī dubultošanās varētu tikt novērsta, pieņemot atbilstīgus noteikumus, tomēr vienkāršāk būtu noteikt enerģijas taupīšanas pienākumu tikai vienam ķēdes uzņēmumam. Tas ar pienākumu saistītās izmaksas sistemātiski nodos nākošajiem ķēdes uzņēmumiem, kamēr tās beidzot sasniegs galalietotāju.

70. Tas pats attiecas uz ieguldījumu energoefektivitātes fondā. Kā norāda *Endesa*, vēl viena izplatīšanas posma iekļaušana nozīmētu ieguldījuma veikšanu divkāršā apmērā.

71. Tādēļ Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktam atbilst tas, ka energoefektivitātes pienākums ir noteikts tikai konkrētiem vienas piegādes ķēdes posmiem, nevis vienlaicīgi arī citiem šīs pašas ķēdes posmiem.

72. Tas, vai Spānijas izdarītā izvēle ir saderīga ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktu, ir atkarīgs no tā, vai Spānija balstās uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, kā tas prasīts 7. panta 4. punktā. Katrā ziņā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pietiekamas informācijas, lai Tiesa varētu izvērtēt šo jautājumu. Tādēļ tas ir jāizvērtē *Tribunal Supremo*.

2. Par piekto jautājumu – lēmuma, ar ko tiek izdarīta izvēle, pamatojums

73. Ar piekto jautājumu *Tribunal Supremo* vēlas noskaidrot, vai ar Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktu ir saderīgi izraudzīt atbildīgās puses, nenorādot pamatojumu, kāpēc netiek iekļauti citi attiecīgās piegādes ķēdes uzņēmumi.

74. Šajā ziņā vispirms ir jāsecina, ka Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktā nav ietverts skaidrs noteikums par izvēles pamatojumu.

75. Tomēr vajadzība norādīt pamatojumu sakņojas tiesiskuma principā [9], kas saskaņā ar LES 2. pantu ir kopīgs visām dalībvalstīm un uz kuru balstās arī Savienība [10]. Savienības iestādēm pienākums norādīt pamatojumu īpaši ir paredzēts LESD 296. pantā [11] un kā tiesību uz labu pārvaldību elements – Pamattiesību hartas 41. pantā [12]. Tomēr tiesības uz labu pārvaldību, kuras atspoguļo Savienības tiesību vispārēju principu, ietver prasības, kuras dalībvalstīm ir jāievēro, īstenojot Savienības tiesības [13].

76. Šo prasību starpā pienākumam norādīt valsts iestāžu pieņemtu lēmumu pamatojumu ir īpaša nozīme, jo ar šo pienākumu lēmumu adresātiem tiek dotas iespējas vislabākajos apstākļos aizstāvēt savas tiesības un, zinot visus apstākļus, nolemt, vai ir lietderīgi tos pārsūdzēt. Šis pienākums arī ir nepieciešams, lai tiesas varētu veikt minēto lēmumu tiesiskuma pārbaudi [14]. Turklāt tas veicina arī attiecīgās valsts iestādes pašregulāciju, un tam ir arī nomierinoša funkcija [15].

77. Tomēr pienākums norādīt pamatojumu principā neattiecas uz vispārēji piemērojamiem dalībvalsts likumdošanas pasākumiem [16]. Un pat Savienības mērogā vispārpiemērojama tiesību akta pamatojumā var tikt iekļauta, pirmkārt, tikai norāde uz vispārējo situāciju, kādā šis tiesību akts ir pieņemts, un, otrkārt, norāde uz vispārējiem mērķiem, kurus ar to ir paredzēts sasniegt [17].

78. Tomēr Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 4. punkta transponēšanai ir piemērojamas plašākas prasības. Tas tādēļ, ka attiecīgajā tiesību normā ir izvirzīta prasība, lai katra dalībvalsts, piemērojot 7. panta 1. punkta pirmo daļu, atbilstīgās puses izraudzītos, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem *kritērijiem*.

79. Dalībvalstij kaut kādā veidā, piemēram, likumdošanas materiālos, ir jādara zināmi šie kritēriji. Pretējā gadījumā nebūtu iespējams izvērtēt, vai piemērotie kritēriji faktiski ir objektīvi un nediskriminējoši, kā arī, vai tie ir tikuši pareizi piemēroti. Tādējādi efektīva tiesiskā aizsardzība tiktu pārmērīgi apgrūtināta [18].

80. Dažādi lietas dalībnieki savos apsvērumos norāda, ka atbildīgo pušu izvēle tomēr katrā ziņā ir pamatota Likuma 18/2014 preambulā. Tas, vai šāds pamatojums pastāv un vai tas, iespējams, ir pietiekams, lai pamatotu objektīvu un nediskriminējošu kritēriju piemērošanu, ir jāizvērtē valsts tiesai.

81. Tādējādi noteiktu uzņēmumu izraudzīšanās par atbildīgajām pusēm atbilstoši Energoefektivitātes direktīvas 7. panta 1. un 4. punktam priekšnosacījums ir tāds, ka ir jādara zināmi kritēriji, kuru rezultātā tiek izraudzīti šie uzņēmumi, bet citi uzņēmumi netiek apgrūtināti.

9 Ģenerāladvokāta G. Reišla [*G. Reischl*] secinājumi lietā *Bonu*/Padome (89/79, EU:C:1980:37, 566. lpp.).

10 Spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 30. un 31. punkts). Par tiesiskas Kopienas vai attiecīgi tiesiskas Savienības jēdzienu skat. jau spriedumus, 1986. gada 23. aprīlis, *Les Verts*/Parlaments (294/83, EU:C:1986:166, 23. punkts); 2008. gada 3. septembris, *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 281. un 316. punkts); 2013. gada 3. oktobris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 90. punkts), un 2015. gada 6. oktobris, *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 60. punkts).

11 Spriedums, 1997. gada 17. jūnijs, *Sodemare* (C-70/95, EU:C:1997:301, 19. punkts).

12 Spriedums, 2014. gada 17. jūlijs, *YS* u.c. (C-141/12 un C-372/12, EU:C:2014:2081, 67. punkts).

13 Spriedumi, 2014. gada 8. maijs, *N* (C-604/12, EU:C:2014:302, 49. un 50. punkts), un 2017. gada 9. novembris, *LS Customs Services* (C-46/16, EU:C:2017:839, 39. punkts).

14 Spriedums, 2017. gada 9. novembris, *LS Customs Services* (C-46/16, EU:C:2017:839, 40. punkts), skat. jau spriedumus, 1987. gada 15. oktobris, *Heylens* u.c. (222/86, EU:C:1987:442, 15. punkts); 2007. gada 15. februāris, *BVBA Management, Training en Consultancy* (C-239/05, EU:C:2007:99, 36. punkts), un 2013. gada 4. jūnijs, *ZZ* (C-300/11, EU:C:2013:363, 53. punkts).

15 Skat. manus secinājumus, 2009. gada 22. janvāris, *Mellor* (C-75/08, EU:C:2009:32, 31., 32. un 33. punkts).

16 Spriedums, 1997. gada 17. jūnijs, *Sodemare* (C-70/95, EU:C:1997:301, 19. punkts).

17 Spriedumi, 2011. gada 17. marts, *AJD Tuna* (C-221/09, EU:C:2011:153, 59. punkts); 2013. gada 3. oktobris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Komisija (C-398/13 P, EU:C:2015:535, 29. punkts), kā arī 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38* (C-477/14, EU:C:2016:324, 130. punkts).

18 Šajā ziņā skat. spriedumu, 1987. gada 15. oktobris, *Heylens* u.c. (222/86, EU:C:1987:442, 15. punkts).

V. Secinājumi

82. Tādēļ ierosinu Tiesai uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

1) Dalībvalsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiek ieviesta valsts energoefektivitātes pienākuma shēma, kurā atbildīgie uzņēmumi savus pienākumus var izpildīt, tikai katru gadu veicot finansiālu ieguldījumu valsts energoefektivitātes fondā, kas izveidots atbilstoši Direktīvas 2012/27/ES 20. panta 4. punkta prasībām, var būt cits politisks pasākums direktīvas 7. panta 9. punkta izpratnē, ja ar attiecīgo tiesisko regulējumu tiek nodrošināts tāds pats enerģijas ietaupījums kā ar energoefektivitātes pienākuma shēmu, kas paredzēta direktīvas 7. panta 1. punktā, un turklāt ir izpildītas 7. panta 10. un 11. punkta prasības.

2) Direktīvas 2012/27 7. panta 1. un 4. punktam atbilst tas, ka energoefektivitātes pienākums ir noteikts tikai konkrētiem vienas piegādes ķēdes posmiem, nevis vienlaicīgi arī citiem šīs pašas ķēdes posmiem.

3) Noteiktu uzņēmumu izraudzīšanās par atbildīgajām pusēm atbilstoši Direktīvas 2012/27 7. panta 1. un 4. punktam priekšnosacījums ir tāds, ka tiek darīti zināmi kritēriji, kuru rezultātā tiek izraudzīti šie uzņēmumi, bet citi uzņēmumi netiek apgrūtināti.